

Ahvenanmaan talvilintulaskennat

Matti Koivula

Laskijatapaaminen 4.-5.3.2023

Alustuksen sisältö

- Ahvenanmaan talvilintulaskentojen historiasta
- Tunnelmakuvia 2000-luvun laskennoista
- Laskenta-aineisto (pääsaaren reitit)
- Ahvenanmaan talvilinnuston erityispiirteitä
- Laskentojen harvinaisuuksia
- Esimerkkilajien reilun 50 vuoden trendejä
- Muutama yleishuomio
- **HUOMIO:** vuodella viitataan tammikuuhun (esim. 1996 = talvi 1995/1996)

Historiaa

- Jokavuotiset laskennat aloitettiin 1967
- Lasse J. Laine johti laskentoja 1967-2017
- Laivareitti Turku-Maarianhamina
- Vielä 1990-luvulla laskettiin Merivartioston aluksista käsin 2 merireittiä (Föglö, Eckerö), joista vastaa nykyään Syke
- Laskennat nykyään noin 10 laskijalla 4-6 päivän rupeamana, Luomus
- Talvilintureittien lajimäärän Suomen ennätys: 64 lajia, Långnabban 2001 (pituus 24,8 km, 2 laskijaparia; reitin lajimäärän keskiarvo 46)

1959: Kungsö

1961: Kungsö, Hammarudda ja Möckelö

1962: Möckelö ja Mariehamn

1967: 7 reittiä

1968: 10 reittiä

1974: 11 reittiä

1977: 12 reittiä

1979: 14 reittiä

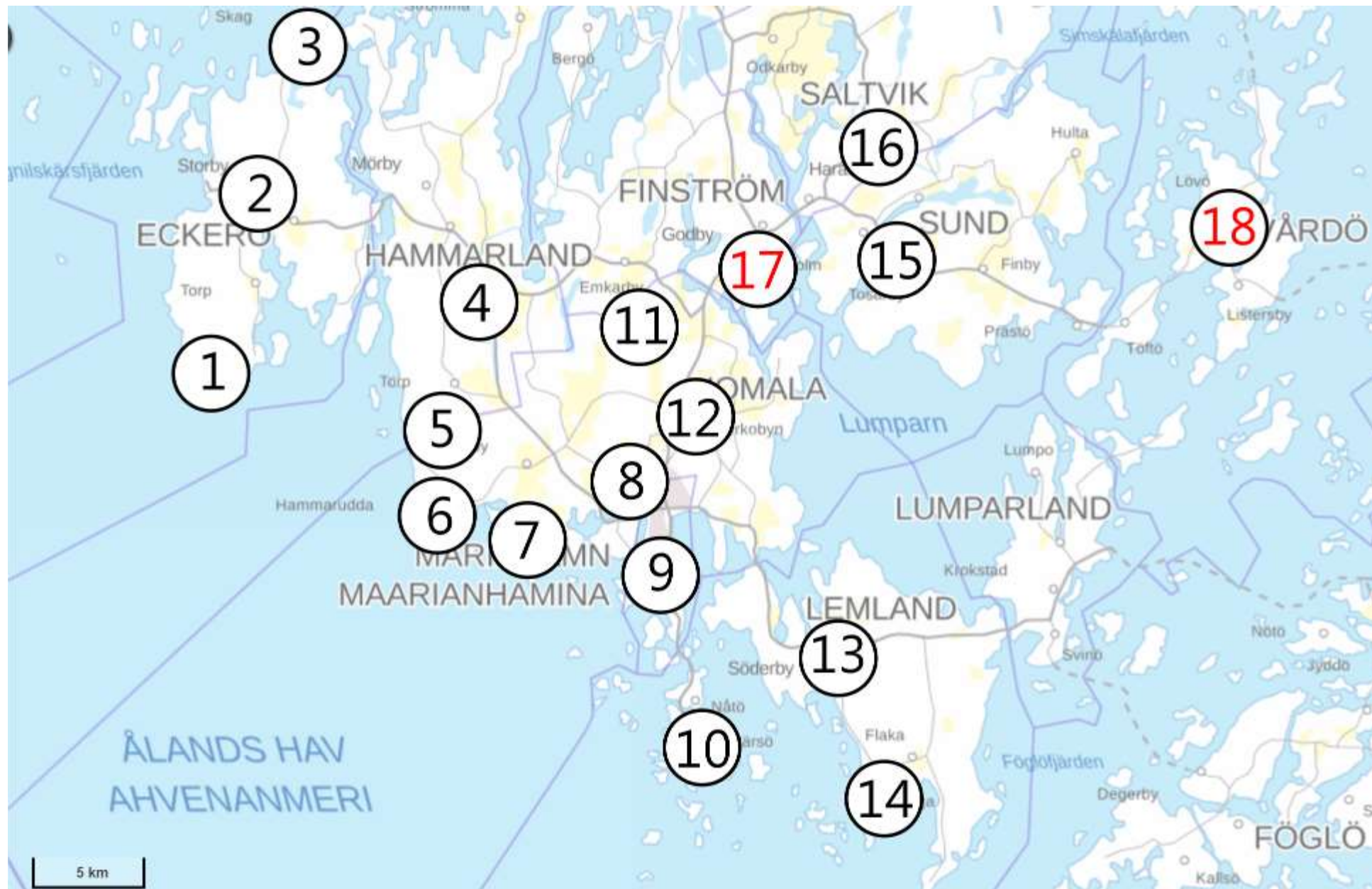
1981: 16 reittiä

2022: 18 reittiä

Lasse Hammarlandin Marsundissa
Tammikuu 2015

1. Långnabban
2. Storby
3. Skag
4. Hammarland
5. Tellholm
6. Hammarudda
7. Kungsö
8. Möckelö
9. Mariehamn city
10. Nåtö-Järsö
11. Emkarby
12. Jomala
13. Lemland kby
14. Apalholm
15. Sund
16. Saltvik
17. Ämnäs-Godby
18. Vårdö

Turku-Maarianhamina laivareitti
Kansistaijausta tammikuussa 2013

Turku-Maarianhamina laivareitti
Kansistaijausta tammikuussa 2013

Lassella 50 vuotta Ahvenanmaan laskentoja täynnä!
Strandsnäs hotell, Tammikuu 2016

Laskentapäivä huipentuu pizzaan!
Fantasia vuoteen 2017, sen jälkeen on ollut vaikeampaa

Nyheter Publicerad 17 mars 2017 08:13 Uppdaterad 11 november 2020 06:43

Fantasia har serverat sin sista pizza

Bra och varierande mat. Trevlig miljö, god service och en fin personal. Med de orden beskriver Fantasias besökare Ålands äldsta pizzeria. I går höll

Havikset Luomuksen palvelimelle tuoreeltaan joka ilta

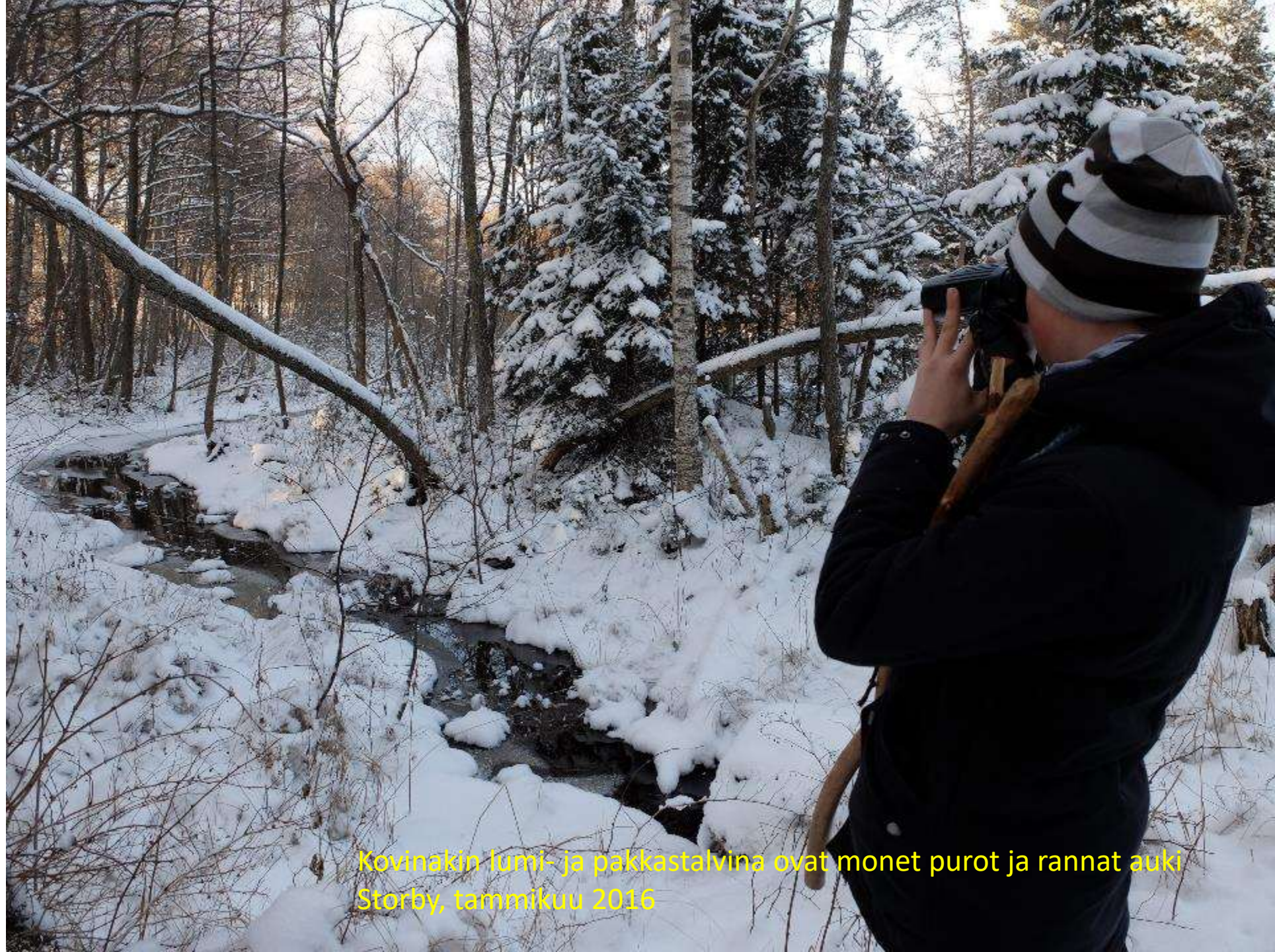

Nykyään tammikuussa on usein lauhaa
Möckelö, tammikuu 2020

Useimmat jaksavat vielä bongata laskentapäivän päätteeksi!
Nåtö-Järsö, tammikuu 2019

Kovinakin lumi- ja pakkastalvina ovat monet puot ja rannat auki
Storby, tammikuu 2016

Asiallista rantaa, Kungsö tammikuu 2016

Kun reitti kulkee vesirajassa, toivoisi rantakivien olevan jäättömiä
Kungsö, tammikuu 2016

Ihanaa talvimaisemaa, josta voisi teoriassa löytyä melkein mitä vain
Emkarby, tammikuu 2016

Entä data?

- 18 maareittiä
- Jokavuotinen aikasarja 1967-
- Muuttuneita asioita: optiikka, eräät retkeilykäytännöt, ihmisvaikutus

Vuosi	Yksilöt	Lajit
2010	35699	89
2011	46207	75
2012	27575	82
2013	54884	85
2014	38178	80
2015	40491	87
2016	37151	90
2017	35413	85
2018	38324	89
2019	29197	90
2020	29941	83
2021	29718	96
2022	38271	81
2023	25264	79

Entä havikset?

Mustapääkerttu, Skag, tammikuu 2018

Jokavuotisia	Silloin tällöin
Harmaahaikara*	Jääkuikka
Uivelo*	Pikku-uikko
Mustalintu	Härkälintu
Pilkkasiipi	Metsähanhi
Lehtokurppa	Punasotka
Jänkäkurppa	Liejukana
Taivaanvuohi	Pikkukajava
Peukaloinen*	Ruokki
Punarinta	Kuningaskalastaja
Rautiainen	Kangaskiuru
Laulurastas	Tunturikiuru
Punakylkirastas	Niittykirvinen
Kulorastas	Rautiainen
Viiksitimali	Mustapääkerttu
Kottarainen*	Tiltalti
Peippo*	Vuorihemppo
Järripeippo*	
Nokkavarpunen	
Pajusirkku	

Paino 2010 jälkeisessä ajassa

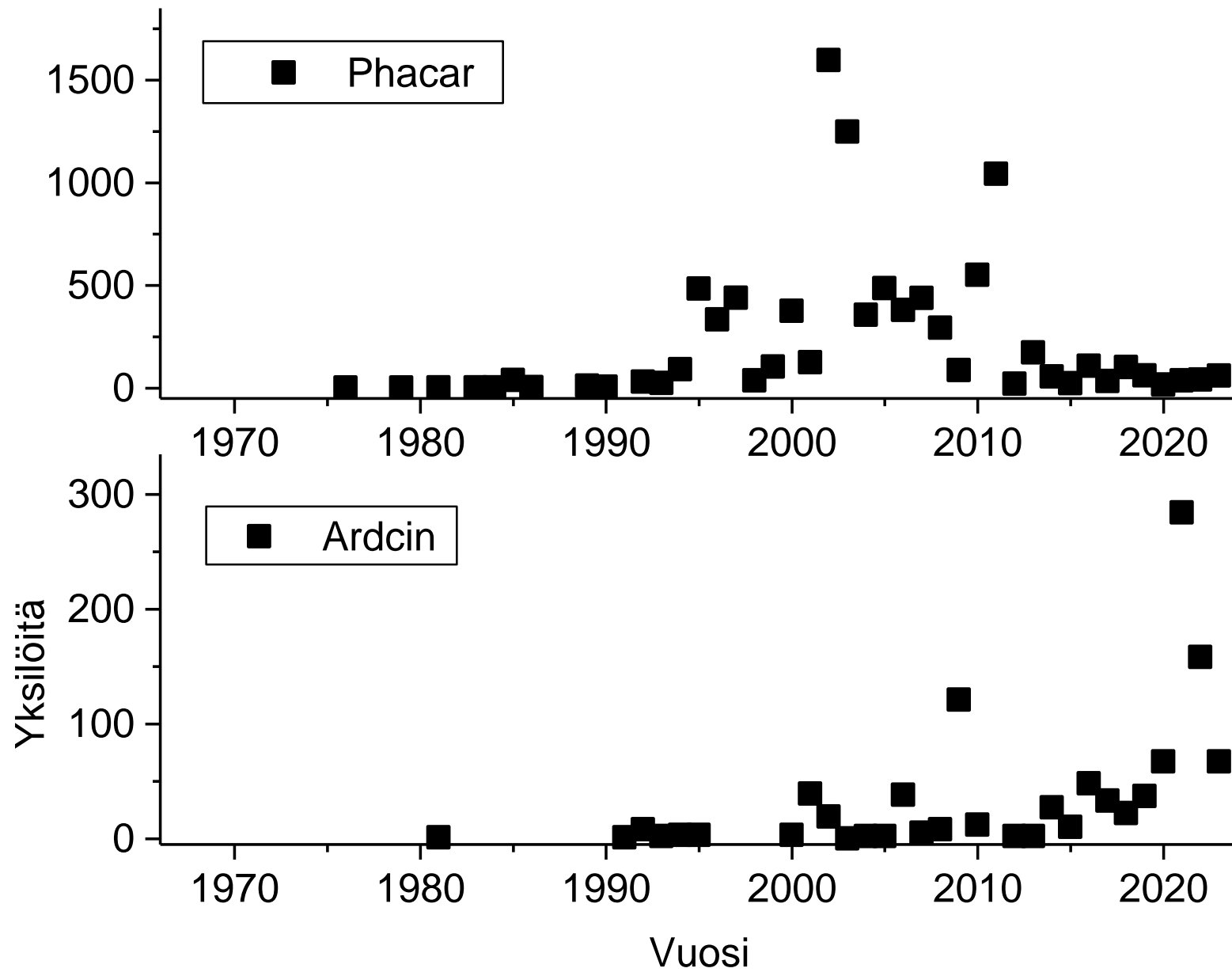
* = määrät kymmenissä

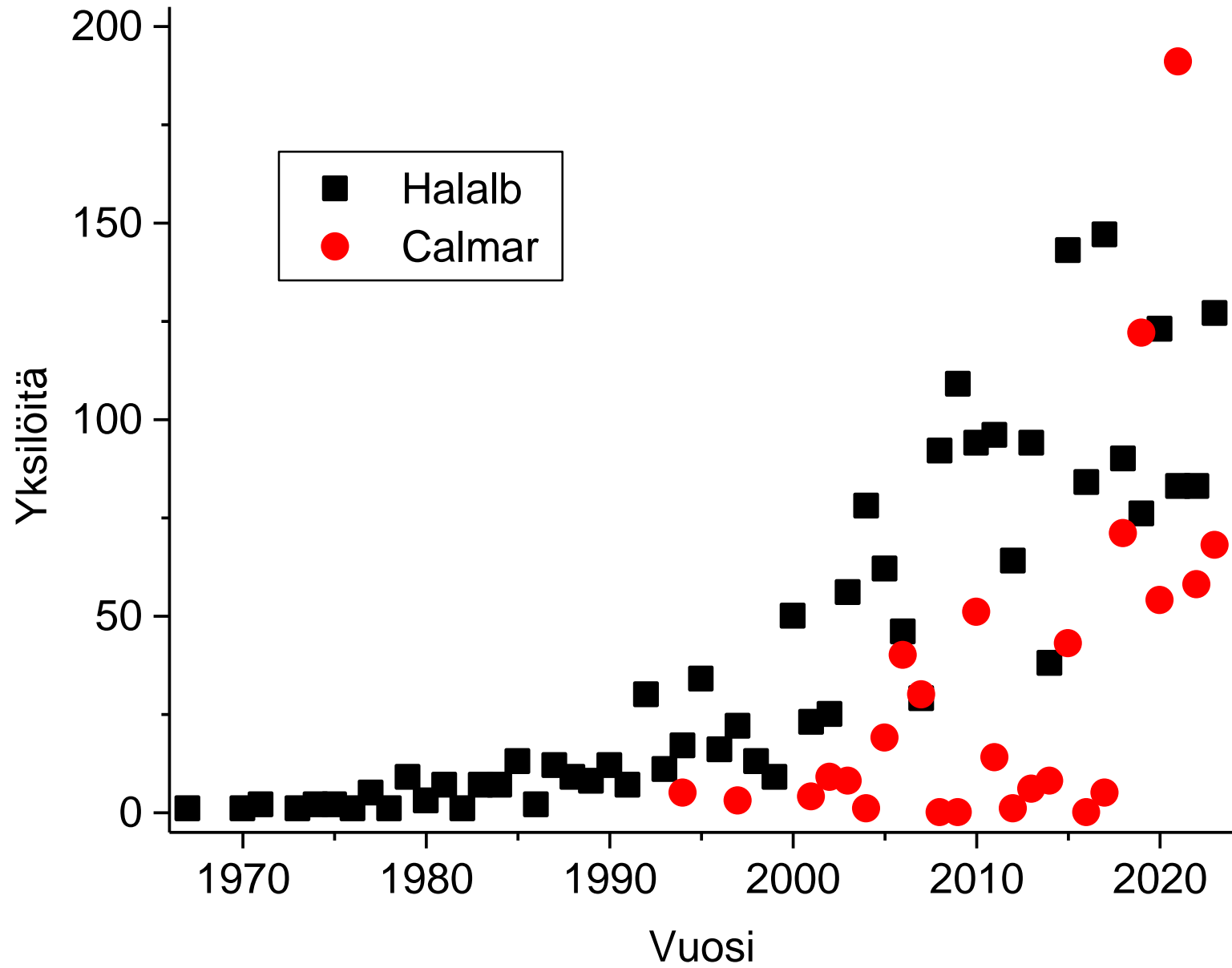
Entä havikset?

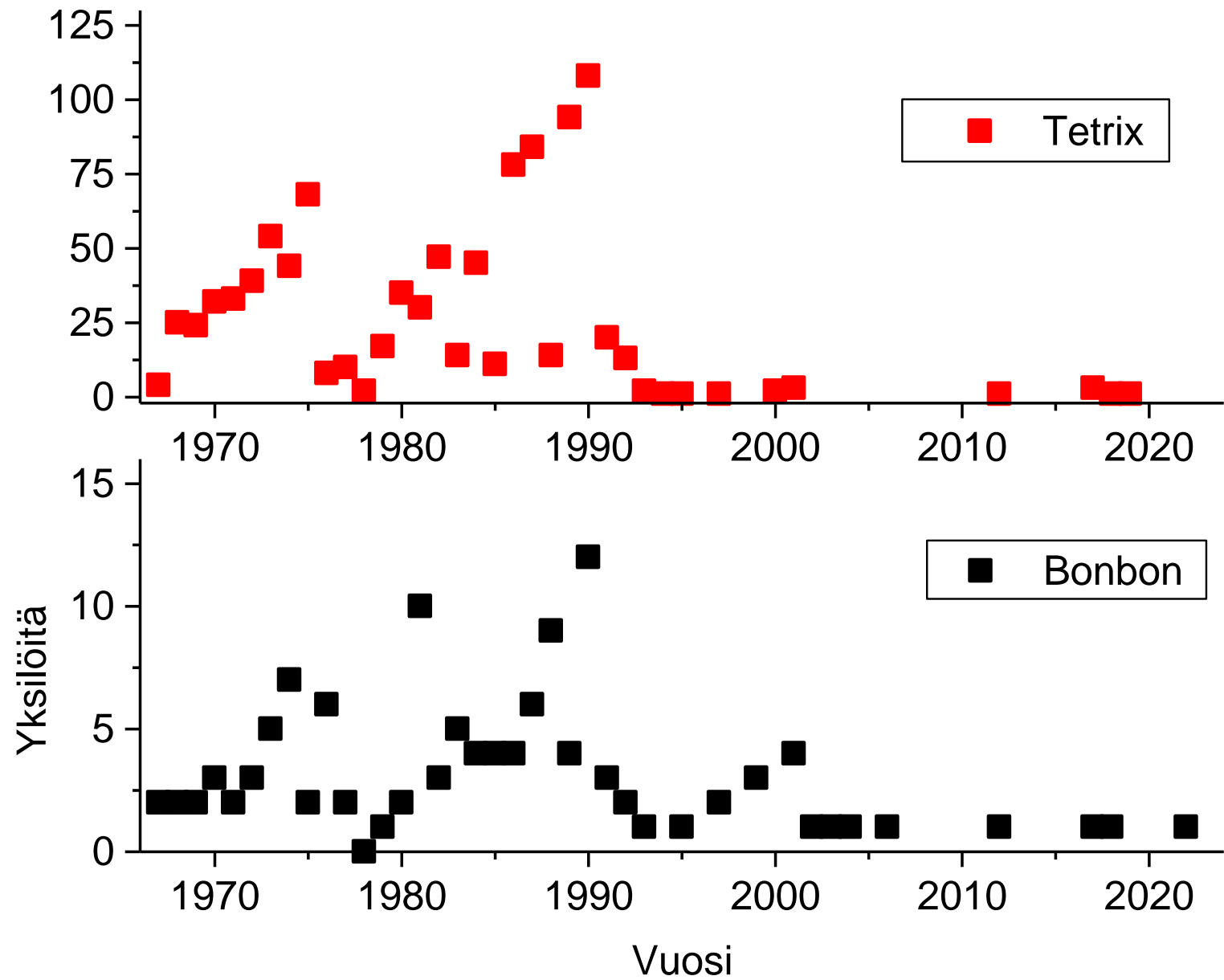
- Kaulushaikara Skag 2016
- Pikkuruokki Apalholm 1986
- Kiljukotka Tellholm 1993
- Muuttohaukka Nätö-Järsö 2015
- Tunturipöllö Hammarudda 1990
- Valkoselkätikka Kungsö 2016
- Virtavästäräkki Hammarland 1994
- Taigarautiainen Hammarland 2017
- Mustaleppälintu Möckelö 2020
- (Peltopyy Möckelö 1963)

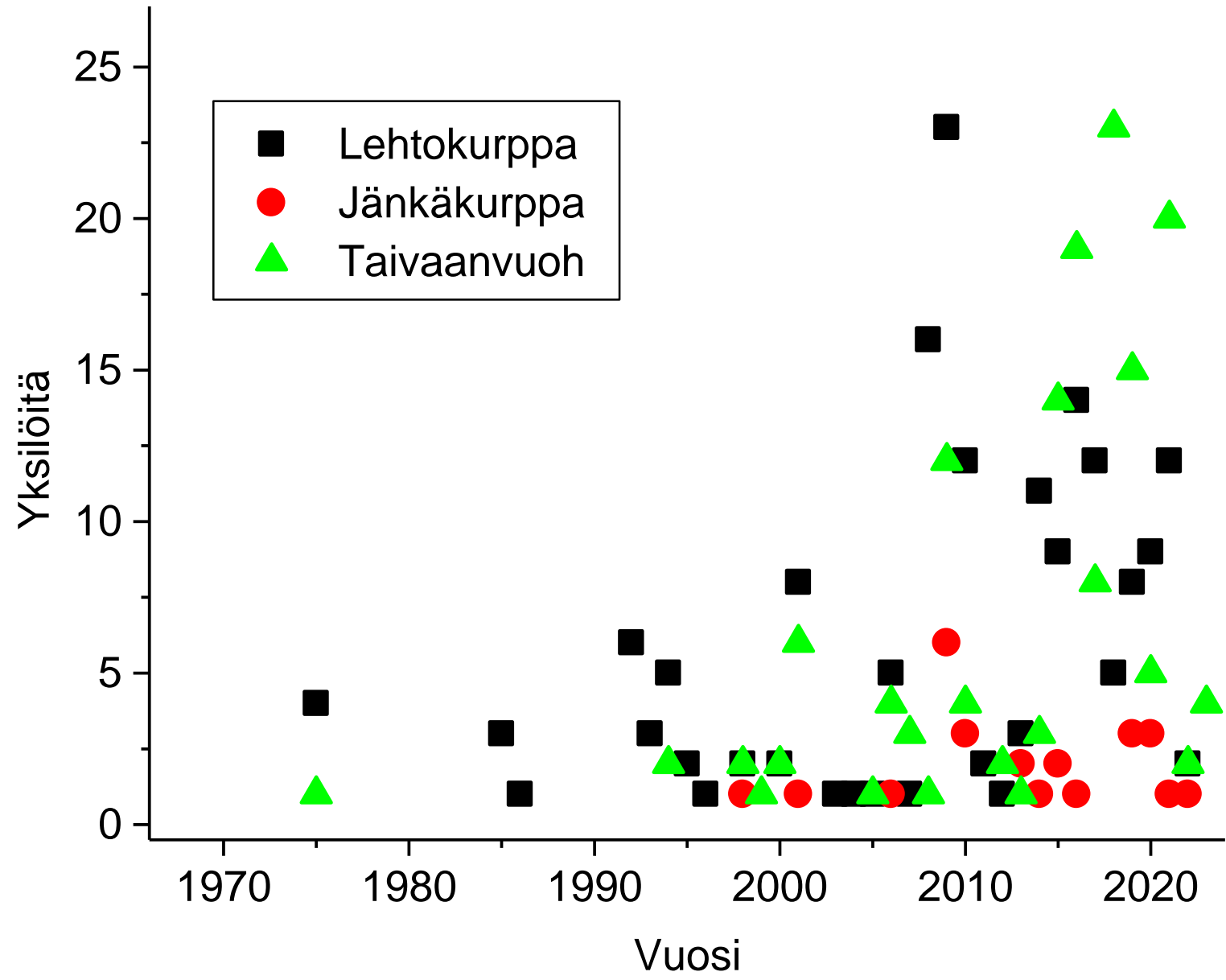
Taigarautiainen ja rautiainen
Hammarland, tammikuu 2017

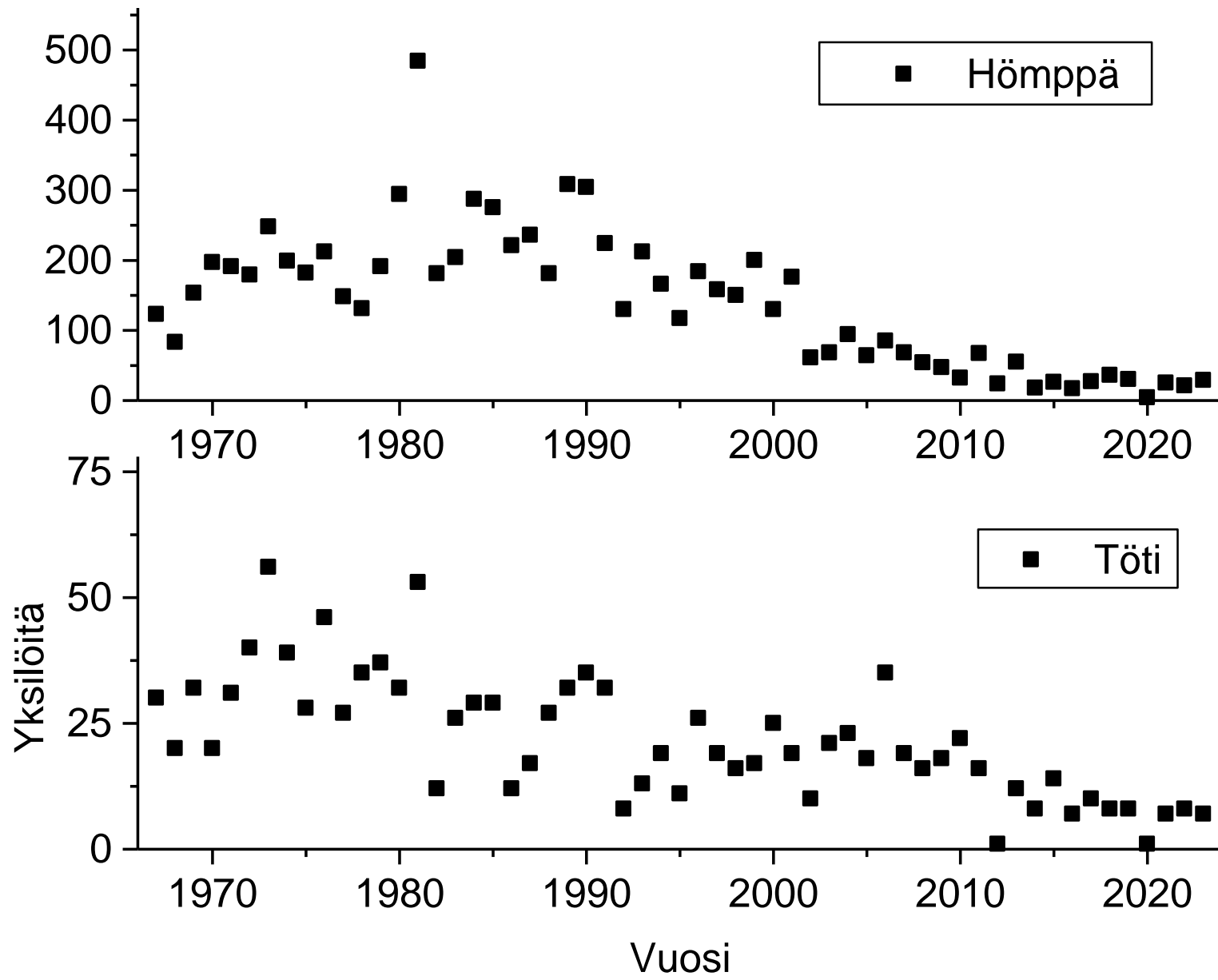

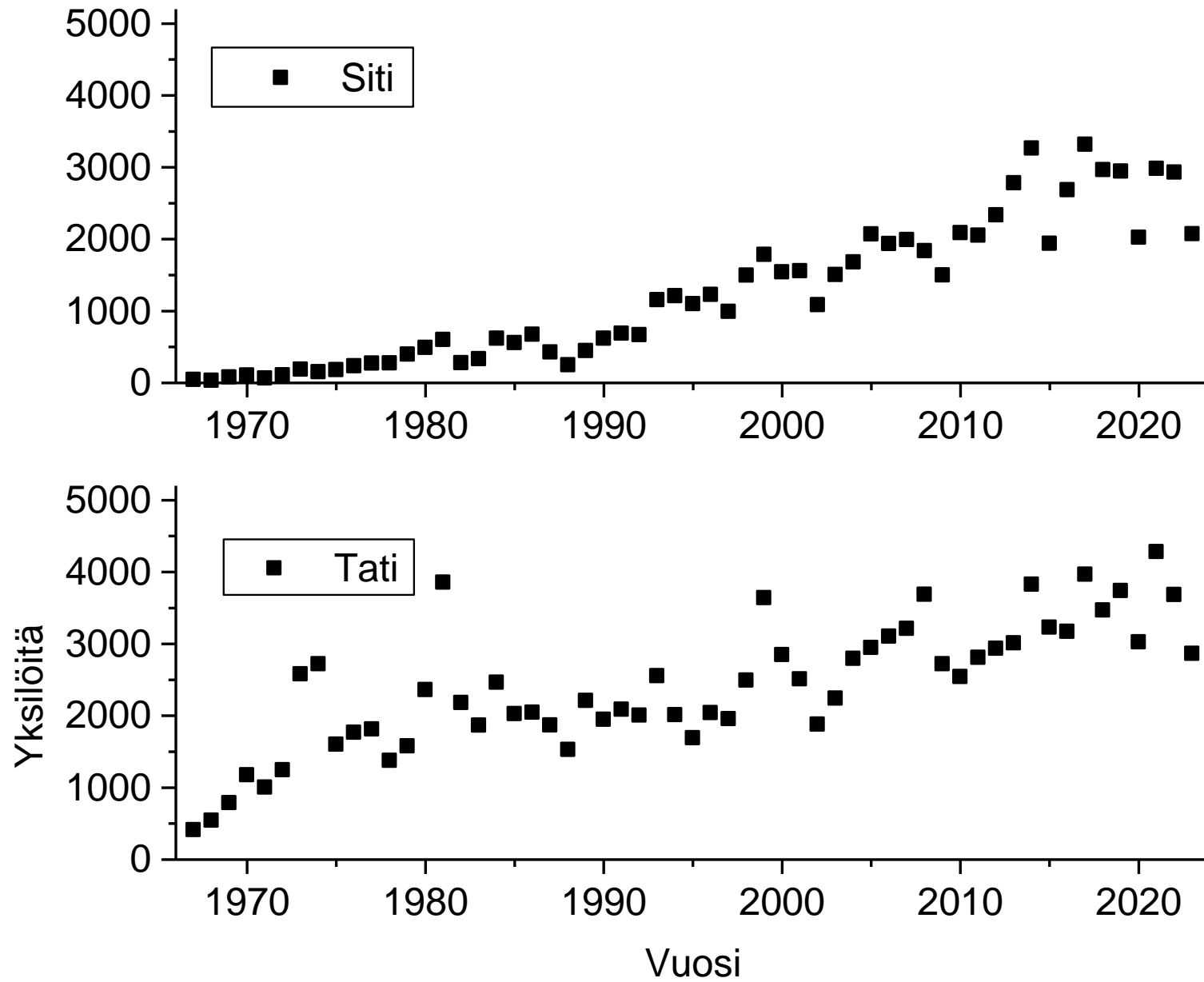

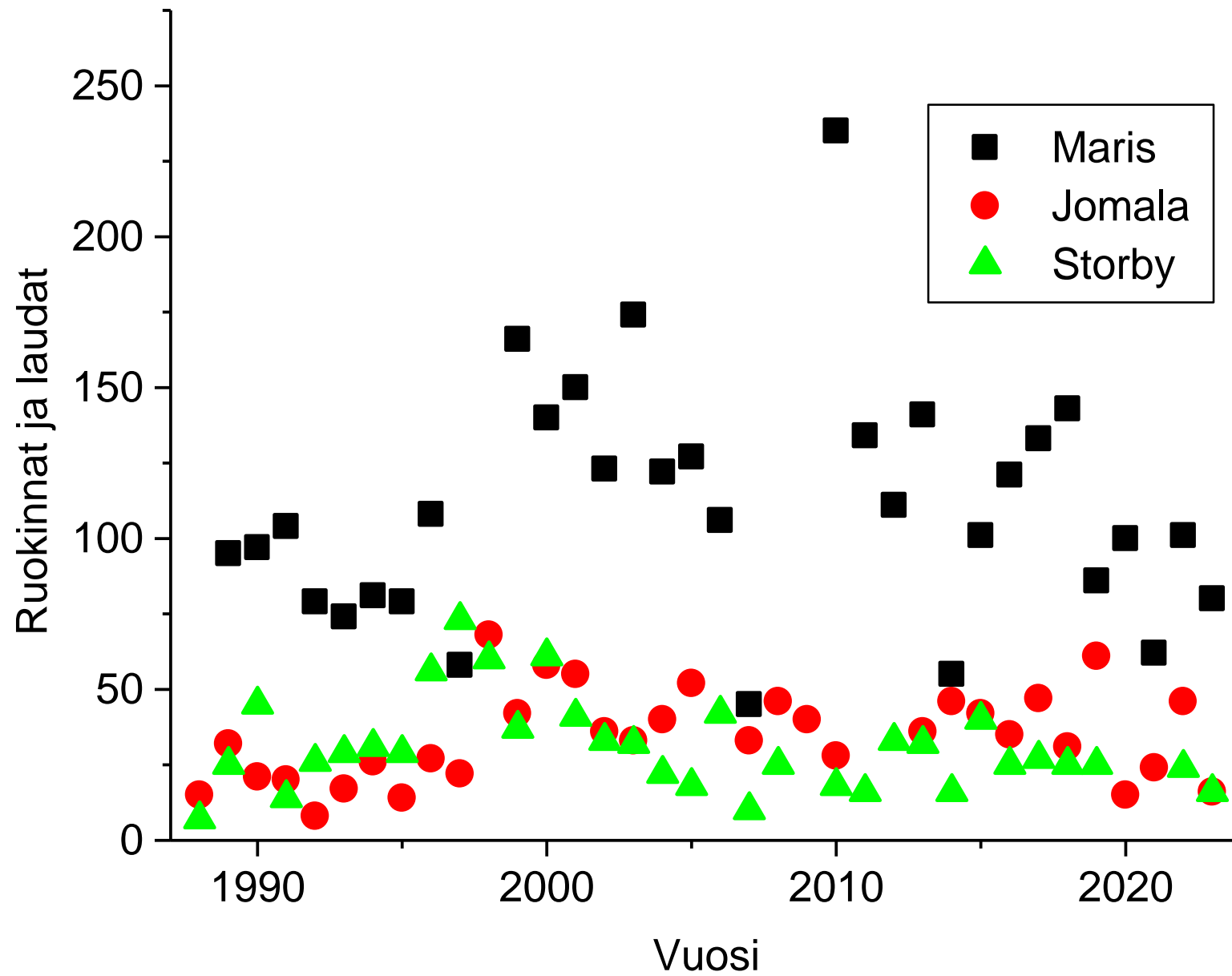

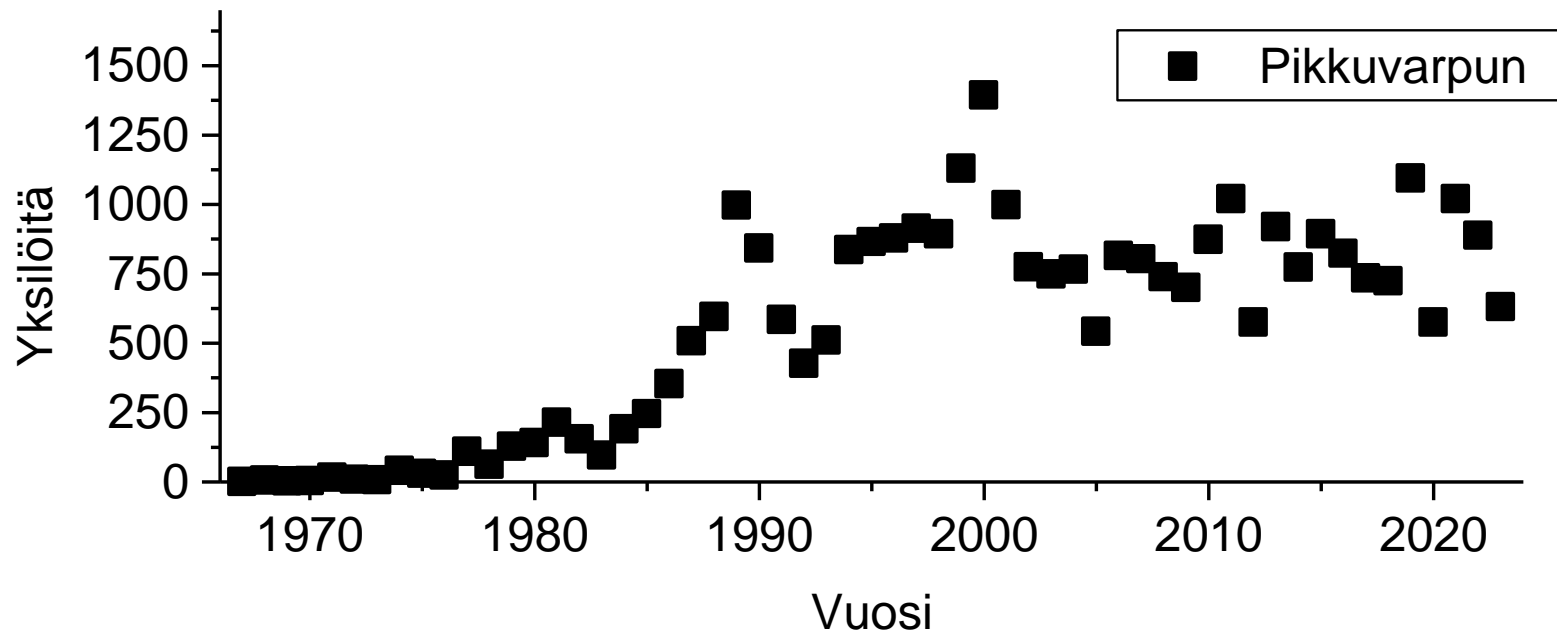
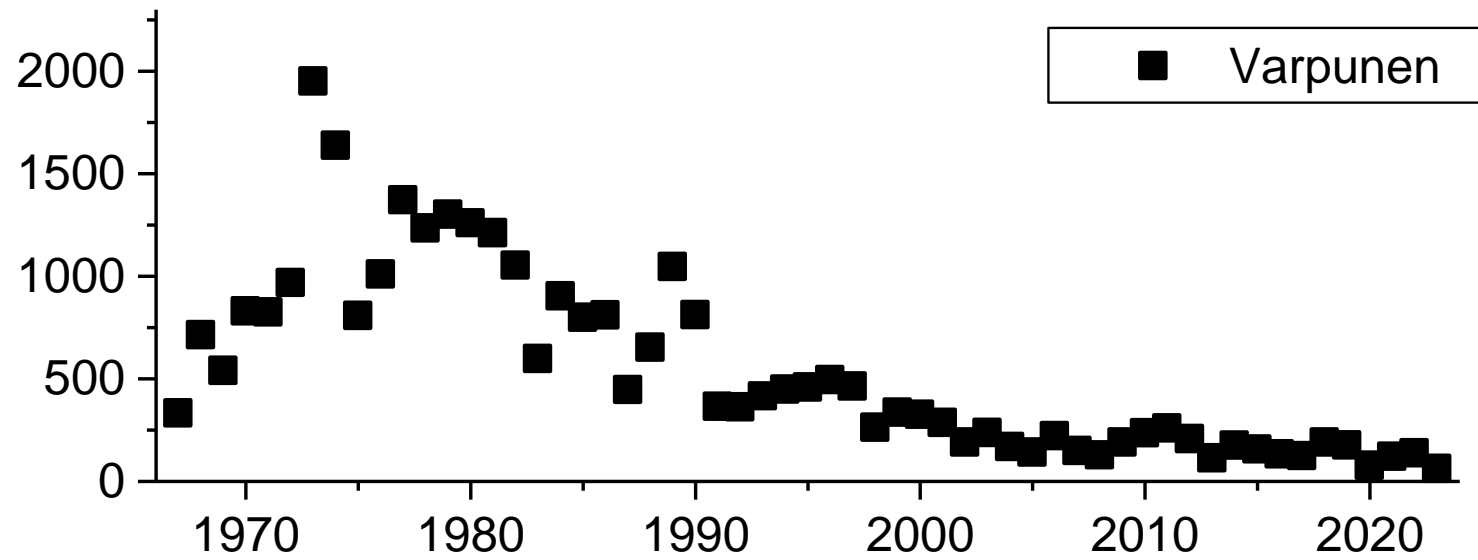

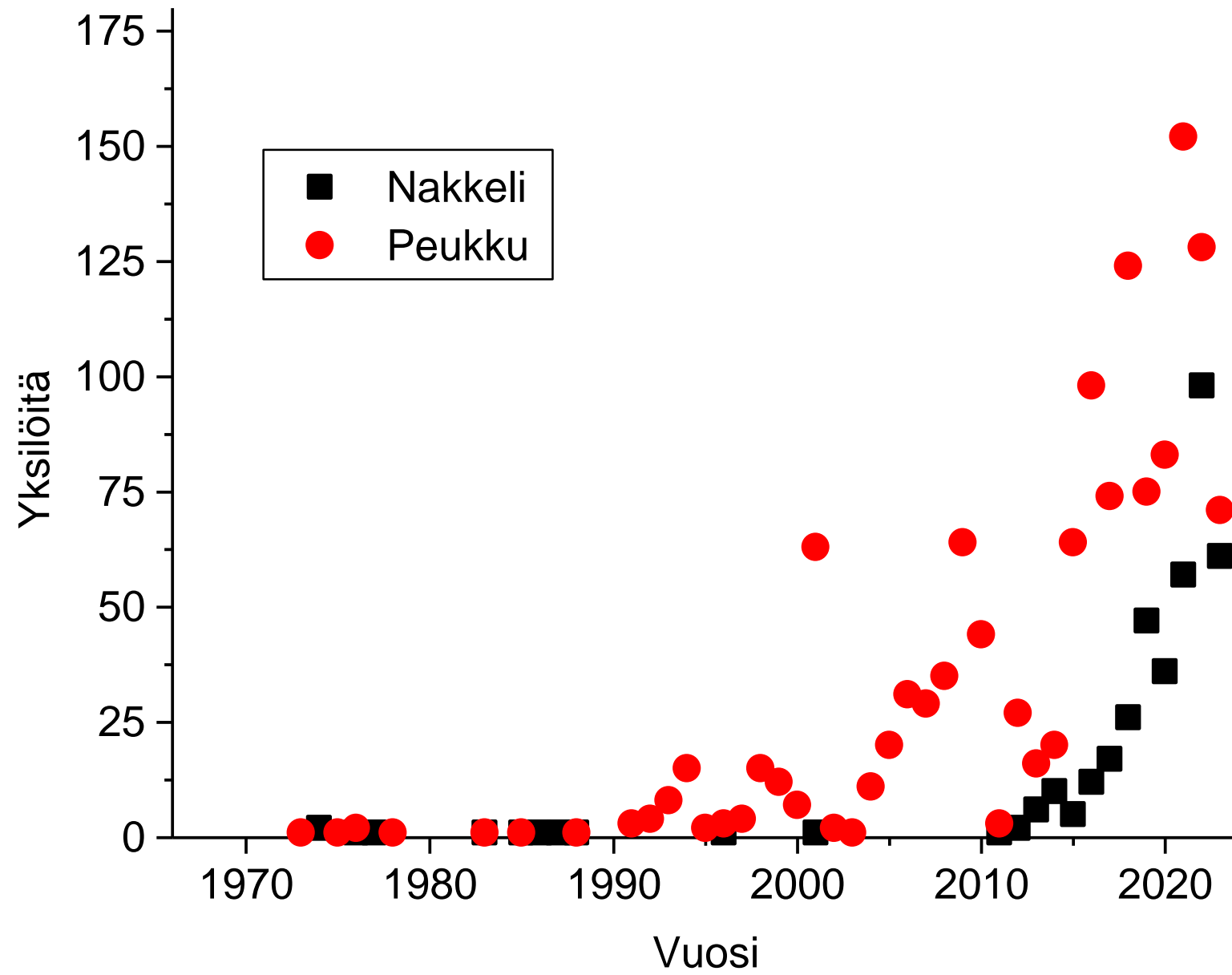

Lopuksi

- Isosta datasta näkee kaikenlaista jo raakana, mutta sofistikoitunut tutkija suhteuttaisi havaintomääriä esim. biotooppikilometreittäin
- Monet valtakunnalliset trendit näkyvät myös Ahvenanmaan talvilintuaineistossa (metsä- vs. keltaiset tiaiset jne.)
- Talvet lauhtuvat, ruokintainto ehkä hiipuu – erilaisia vaikutuksia talvilinnustoon
- Laskentojen nega-Strömsö:
 - Menetettyjä esim. tunturihaukka Tellholm 1993, pikkuruokki Långnabban 1999, tulipäähippiäinen Långnabban 2020
 - Puutteita mm. jalohaikara, aroharmalokki
- Kiitokset kaikille laskentoihin osallistuneille ja erityisesti Luonnontieteelliselle keskusmuseolle monenlaisesta tuesta!
- Lasse J. Laineen Ahvenanmaa-kirjaa odotellessa...